

«Τολμηρὸν μὲν ἴσως καὶ παρπατεῖς, πᾶτες, νέκ κόρη, γλώσσαν ἔχουσα συζῶσαν μετ' ἀμαθίας ὡς ἀπηνία πρὸς τὸν Ὀλυμπόν τῆς σοφίας σου κτλ.»⁽¹⁾ Ἄν τοιαύτην γλώσσαν ὠμίλου αἱ γυναῖκες τοῦ Βυζαντίου, ἂν ὠνόμαζον τοὺς ἄνδρας Ὀλύμπους σοφίας, καὶ Παρνασσούς μαθησίας, καὶ Ἰμπετοὺς παιδείας, τὸ κατ' ἐμὲ ἐλεεινολογῶ τοὺς ταλκωπώρους αὐτῶν συζύγους.

Ἄλλ' ὅπως δὴ ποτε καὶ ἂν ὦσι γεγραμμένα ταῦτα δὲν ἀραιοῦσιν ἀξίας· διότι ἐξιστοροῦσιν ἤθη καὶ ἔθιμα, ἅμα δὲ καὶ δεικνύουσι τὸν χαρακτῆρα τῶν χρόνων καθ' οὓς ἐγράφησαν. Βεβαίως προτιμότερον ἦτο ἂν αἱ λόγιοι τῆς ἀρχαιότητος ἔγραφον, ὡς αἱ καθ' ἡμᾶς, ἀναμνήσεις, περιηγήσεις, εἰκόνας, ὑπομνήματα· πόσαι λεπτομερείαι τοῦ ἀγνώστου ἡμῖν ἀρχαίου βίου, λεπτομερείαι ὧν μόναι αἱ γυναῖκες, πολὺ τῶν ἀνδρῶν ἐξυδερκέσονται, ἀντιλαμβάνονται, ἠθέλομεν ἔχει σήμερον! Ἡ ἱστορία δὲν συνεπληρώθη, τὰ χρονικά τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἀπέκτησαν ἐντελῆ ἀνάπτυξιν, εἰμὴ μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ ἀπελευθέρωσιν τοῦ γυναικείου φύλου. Φαντάσθητε ἂν ἀντὶ στίχων ἔγραφεν ἡ Σαπφὼ τὸν βίον αὐτῆς τε καὶ τῶν περὶ αὐτήν· ἂν ἡ Ἀσπασία συνέταττεν ὑπομνήματα περὶ Σωκράτους καὶ Περικλέους καὶ Φειδίου καὶ τῶν ἄλλων ἐπιστήμιων ἀνδρῶν τῆς βαθυκλεοῦς ἐκείνης ἐποχῆς, δι' οὗ τοῦ θαυμασίου πίνακος ἡθῶν, ἐθίμων καὶ πραγμάτων ἤθελον εὐεργετήσαι τὴν ἱστορίαν, καὶ ἐκ πόσων κόπων, ἀκάρπων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἤθελον λυτρώσαι τοὺς μεταγενεστέρους ἀρχαιολόγους, οἵτινες ἀνορύσσοντες τὰ σπλάγχνα τῆς γῆς καὶ καταναλίσκόμενοι εἰς συναρμολογίαν συντετριμμένων λίθων, ἀναζητοῦσι καρτερικῶς ἐν ὄνομα, μίαν χρονολογίαν ὅπως πληρώσωσιν ἱστορικὸν τι χάσμα!

Ἄλλ' ὅ,τι δὲν ἐπραΐξαν ὑπὲρ τῆς ἱστορίας αἱ εἰδωλολάτρινες Ἑλληνίδες, ἃς ἐλπίζωμεν ὅτι θέλουσι πράξει εὐεργετοῦσαι τὴν ἱστορίαν αἱ χριστεπώνυμοι αὐτῶν ἀπόγονοι.

Η ΠΡΩΤΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ.

Ἐπιστέλλων τῇ *Παρδῶρα* ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1864 ἔτους, καὶ ὁμιλῶν πρὸς τοὺς ἄλλοις περὶ τῆς φιλοπραγμοσύνης τῶν Ἑλλήνων, ἀνεπόλουν καὶ τὰ ἐξῆς, περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος γραφέντα ὑπὸ τοῦ ἁγγλοῦ περιηγητοῦ Dallaway. «Εἰ καὶ ὅλως ἀσάμαντοι σήμερον οἱ Ἕλληνες μετὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, δὲν ὑπάρχει ὁμοῦς ἄλλο πλέον

αὐτοῦ τυρβαζόμενον παρὶ τῶν ἐν αὐτῇ γινομένων. Εἰς ἄκρον εὐπιστοι καὶ οὐδὲν ἤττον εὐφρεῖς εἰς τὸ πλάττειν νέκ, περὶ τοιαύτων μόνον διαλέγονται· διὰ θεωροῦσιν ὡς μέγα μαντεῖον καὶ ἀπλήστως ἀναγινώσκουσι τὴν ἐν Βιέννῃ ἐκδομένην ἐλληνικὴν ἐφημερίδα, κτλ.»⁽¹⁾ Ἀλλὰ ποῖα ἡ ἐλληνικὴ αὕτη ἐφημερίς; Ἰδέαν ἔχων μετὰ πολλῶν ἄλλων ὅτι ἡ κατὰ πρῶτον ἐκδοθεῖσα ἐλληνιστὶ ὑπῆρξεν ἡ τοῦ Κ. Ἀλεξανδρίδου (*Τηλέγραφος*. Ἐν Βιέννῃ 1840), ὑποπεύθην μὴ ἐλαχνάνατο ὁ ἁγγλὸς περιηγητής. Ἀλλ' ὁ Κ. Σοφ. Οἰκονόμος, ὁ εὐλαβῶς περισυνάγων τὰ μνημεῖα τοῦ πρὸ τοῦ 1821 φιλαλογικοῦ βίου τῶν Ἑλλήνων, μοὶ ἀνεκοίνωσεν ἐπ' ἐσχάτων τὴν ὑπὸ τοῦ Dallaway μνημονευομένην, περὶ ἧς, ἀγνώστου οὐσης ἐν γένει, ζητῶ τὴν ἄδειαν νὰ λεπτολογήσω, ἀπανθίζων καὶ τινα τεμάχια ἀπ' αὐτῆς.

Ἡ ἐφημερίς αὕτη ὄνομα ἴδιον δὲν ἔχει, ἀλλ' ἐπιγράφεται ἀπλῶς *Ἐφημερίς*, καὶ τοῦτο μετὰ τὰ πρῶτα ὀκτὼ φύλλα, σύμβολον ἔχοντα ἐντὸς περιζώματος διώροφον οἰκίαν καὶ πλοῖον, δι' ὧν εἰκονίζονται ἴσως ἡ πόλις Βιέννη καὶ ὁ Δούναβις. Τῶν δὲ λοιπῶν φύλλων τὸ ἐμβλημα παριστᾷ βᾶθρον, ἐν μέσῳ οὗ τινος ἀναγινώσκεται ἡ λέξις *Ἐφημερίς*, ἐκ δεξιῶν μὲν ἔχουσα τὸν Ἑρμῆν, ἐξ ἀριστερῶν δὲ τὴν Ἀθηνᾶν, καὶ ἄνω τοῦ βᾶθρου τὴν Φῆμην γονυπετῇ, διὰ δύο σαλπείγων σαλπίζουσιν.

Τὰ τυπογραφικὰ φύλλα τῆς *Ἐφημερίδος*, ἀρχομένης τὴν 4 Ἰανουαρίου καὶ ληγοῦσης τὴν 28 Ἰουνίου 1793, ἦτοι ἐξάμηνον, εἰσὶν ἐν ὅλοις δύο πρὸς τοὺς πενήτηκοντα· ἐξεδίδοντο ἄρα ἐννέα περίπου κατὰ μῆνα. ἔχουσι δὲ σχῆμα 8^{ον} καὶ ποτὲ μὲν ἕκαστον αὐτῶν σύγκειται ἐκ 16, ποτὲ δὲ ἐξ 22 καὶ ἄλλοτε ἐξ 8 σελίδων. Καὶ ἐπειδὴ ἡ σελίδωσις εἶναι συνεχῆς, ὁ ἀριθμὸς τῶν σελίδων ἀναβάνει εἰς 520, ἀποτελῶν οὕτω βιβλίον ὠρκαζόμενον καὶ διὰ προμετωπίδος, τῆς ἐξῆς:

«Ἐφημερίς εἴτ' οὖν ἀκριβὲς ἀπάνθισμα τῶν κατὰ τὸν ἐνεστώτα χρόνον ἀξιολογοιτέρων, ναὶ μὲν, καὶ ἀκριβεστέρων παγκοσμίων συμβεβηκότων, ἅπερ φιλοπόνως καὶ ἐμμελῶς, δίκην μελίσσης, ἀπανταχόθεν συλλεχθέντα, χάριν τῆς ἐπωφελοῦς τῶν πολλῶν περὶ τὰ νέκ περιεργίας φιλοφρόνως ἐκδίδονται. Περὶ τῶν Μαρτίδων Πούλιου. Βιέννη 1793.»

ὑποθυμίζω δ' ἐν παράδῳ ὅτι τῶν πρὸ τοῦ ἀγῶνος βιβλίων αἱ προμετωπίδες, διεξοδικὸν συνήθως ἔχουσαι τὸ περιεχόμενον, ἐχρησίμευον ἀντὶ προγράμματος ἢ προοδοποιήσεως.

Τίνες δὲ οἱ Μαρτίδαι οὗτοι; ἦσαν τυπογράφοι ἢ ἀπλῶς ἐκδῶται, ἢ ἐκδῶται ἅμα καὶ τυπογράφοι; Χάρις πάλιν τῷ Κ. Οἰκονόμῳ ἐλύθη καὶ αὕτη ἡ ἀπο-

(1) Νικ. Γρηγ. Ρώμ. ἱστορ. Β'. § 5'.

(1) Παγδ. Τόμ. ΙΕ', σελ. 555.

ρίκ ἐκ τῶν ὀλίγων ἔσχα ἔγραψεν αὐτὸς ⁽¹⁾ καὶ πρὸ αὐτοῦ δ' ἐκ Θεσσαλονίκης Κυριακὸς Μελλέρβυτος ⁽²⁾. Οἱ Μαρκίδαι Πούλιου ἦσαν ἀδελφοὶ τυπογράφοι ἐν Βιέννῃ. Ἐπειδὴ δὲ τὸ 1797, ὅτε συλληφθεὶς παρεδόθη εἰς θάνατον τοῖς Ὀθωμανοῖς ὁ ἀοιδίμος Ρήγας, ἐτυποῦντο ἐν τῷ τυπογραφείῳ αὐτῶν τὰ ἐγερτήρια τοῦ πρωτομάρτυρος ἐκείνου ἄσματος, τὸ μὲν τυπογραφεῖον διελύθη, ἐκείνοι δὲ, καθὼ αὐστριακοὶ ὑπήκοοι, δὲν παρεδόθησαν μὲν μετὰ τοῦ Ρήγα, τοῦ ἱατροῦ Νικολαΐδου, τοῦ Ἀντ. Κορωνιοῦ, τοῦ Εὐστρ. Ἀργέντου, τοῦ ἐκ Κοζάνης Ἀναστ. Τουρούντζα, τοῦ Κυπρίου Ἰωάν. Καρχῆ καὶ τῶν ἐκ Σιατίστης ἀδελφῶν Παναγιώτου καὶ Ἰωάννου, ἐξωρίσθησαν ὅμως εἰς Σαζωνίαν, διὰ τὸ ἀσύγχυτον, ὡς λέγει ὁ Μελλέρβυτος. Τὴν διάλυσιν τοῦ τυπογραφείου προσεπιμαρτυρεῖ καὶ τις ἐπιζῶν συγγενὴς τῶν Μαρκιδῶν διὰ τοῦ ἐν Μονάχῳ ἐφημερεύοντος ἀρχιμανδρίτου Κ. Καλλινίκ. Στρεμνιάδου, γράψαντος ἐπὶ τούτῳ πρὸς τὸν Κ. Σοφ. Οἰκονόμου. Ὅτι δὲ αὐτοὶ ἦσαν καὶ ἐκδόται καὶ συγγραφεῖς τῆς *Ἐφημερίδος* φαίνεται ἐκ τῆς προμετωπίδος, εἰ καὶ μετὰ τῶν λέξεων *φιλοφρόνως ἐκδίδονται* καὶ τῶν παρὰ τῶν Μαρκιδῶν *Πούλιου* καίτιι τελεία. Οἱ πρὸς τοὺς περιέργους φιλόφρονες Πούλιοι δὲν ἦσαν φιλόφρονες καὶ πρὸς τὴν γλώσσαν καὶ τὴν ὀρθογραφίαν, οὐδὲ πρὸς αὐτὸ αὐτῶν τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, ὡς θέλει πεισθῆ ὁ ἀναγνώστης ἐκ τῶν παρεπιθεμένων ἀποσπασμάτων ⁽³⁾.

Τῆς δὲ ὕλης ἡ διάταξις γίνεται οὕτως· Ἄρθρον κύριον, ὡς συνειθίζουσιν οἱ καθ' ἡμᾶς ἐφημεριδογράφοι, δὲν προτάσσεται· εἰδήσεις μόνον δίδονται κατ' ἐπικράτειαν, ἥς τὸ ὄνομα ἐκτυποῦται κεφαλαίοις γράμμασιν. Οὕτω, παραδείγματος χάριν, ὑπὸ τὴν λέξιν *Ἀουστρία, Γαλλία, Βρετανία, Γερμανία, Βέλγιον, Ἰταλία, Σφεκία, Ὀλλάνδα* καὶ καθεξῆς (σπανιώταται αἱ ἐκ Τουρκίας εἰδήσεις), κοινοποιοῦνται τὰ ἀναγόμενα εἰς ἐκάστην τῶν δυνάμεων τούτων. Ἰδοὺ παράδειγμα ἐκ τοῦ πρώτου ἀριθμοῦ τῆς 4 Ἰανουαρίου 1793.

(1) Τοῦ ἐν Ἀγίῳς πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης τοῦ Παλαμᾶ ὁμιλίας κατὰ τὴν Ἀθήναις 1861, σελ. 12 ἐν ὑποσημείωσει.

(2) Χρονολογία ἱστορικῆς φιλοπονηθείσης ὑπὸ Κυριακοῦ Μελλέρβυτου τοῦ Θεσσαλονικέως. Ἐν Ὁδησσῷ ἐκ τοῦ τυπογραφείου τῆς Σχολῆς τῶν ἀπείκων Ἑλλήνων ἑμπορίων 1836, σελ. 233 καὶ 326.

(3) Καὶ ὁ Κ. Α. Παπαδ. Βρετὸς λέγει περὶ τῶν Πούλιων ταῦτα· «Ἦσαν δύο ἀδελφοί, οἱ ὅποιοι μετέβησαν εἰς Βιέννην, ἵνα συνετίθωσιν ἐν τυπογραφείῳ τὸ πρῶτον ὑπ' αὐτῶν ἐκδοθὲν βιβλίον ἐπιγράφεταί· *Καλενδῆριον τοῦ ἔτους 1795*. Κατὰ διαταγὴν δὲ τῆς αὐστριακῆς κυβερνήσεως τὸ τυπογραφεῖον τοῦτο ἐκλήισθη τὸ 1798 ἔτος καὶ οἱ ἰδιοκτῆται αὐτοῦ ἐξωρίσθησαν ἀπὸ τῆς ἐκείνης τῆς Αὐστρίας, διότι ἐτύπωσαν κρυφίως τὰς ἐπαναστατικὰς προκηρύξεις καὶ τὰ πατριωτικὰ ἄσματα τοῦ Ρήγα τοῦ Φεραίου.» Νεσελλ. *Φιλολογία* τμήμ. Β', σελ. 325. Ἐγὼ δὲ ὡς ὁ Κ. Παπαδόπουλος ὅτι δύο ἔτη πρὸ τοῦ 1793, ἐκδόθη τὴν *Ἐφημερίδα*.

ΛΟΥΣΤΡΙΑ.

«*Βιέννα*. Εἰδήσεις τῆς Μπουκοβίνης γράφουν, ὅτι τὰ ἐκεῖ στρατεύματα πηγαίνουσιν πρὸς τὰ μέρη τῆς Γαλιτίας. — Τῇ 8. τοῦ ἀπερασμένου ἐσηκώθη τὸ Λατζαρέτον εἰς τὸ Τζερνένοβιτς. — Ἦνα ἀπὸ τὰ ἀξιόλογα εἶναι καὶ τοῦτο, τὸ νὰ ἐκάρπησαν τὰ δέντρα εἰς τὴν Μπουκοβίναν, εἰς τὴν μέσῃν τοῦ Νοεμβρίου, καὶ νὰ ἐκοπταν οἱ ἄνθρωποι εἰς ἕναν τοιοῦτον καιρὸν νὰ δαμάσκην καὶ ἀπείδια ἀπὸ τὰ δένδρα. — Ὁ περίφημος γενεράλ Καρτζας πρέπει νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὸν πόλεμον.»

Τὸ ἀρθρίδιον τοῦτο εἶναι τὸ πρῶτον τῆς *Ἐφημερίδος*, καὶ ἐκ τῶν κάλλιον συντεταγμένων. Σημειωτέον δὲ ὅτι τηρῶ τὴν αὐτὴν γραφὴν καὶ στίξιν τοῦ πρωτοτύπου.

Ἐπειδὴ καθ' ὃν χρόνον ἐξεδίδετο ἡ *Ἐφημερίς* ἐπεκράτει ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις, οἱ ἀδελφοὶ Μαρκίδαι ἀφιερῶσι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν γραφομένων εἰς τὰ κατ' αὐτὴν, ἥς τινος κηρύττονται ἄσπονδοι ἐχθροί. Ἡ εἰς θάνατον καταδίκη τοῦ βασιλέως, ἐξήγειρε τὰ μάλιστα, καὶ πολλὰ δικαίως, ὅλην αὐτῶν τὴν ἀγανάκτησιν. Ἰδοὺ τί λέγουσιν ἐν τῷ πρώτῳ φύλλῳ περὶ τῶν ἐν Γαλίᾳ γινομένων.

«*Μαρίσιον*. Ὁ Βασιλεὺς ἐφάρθη πάλιν τῇ 15 δεκεμβρίου εἰς τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν συνοδευμένος ἀπὸ τοὺς 3. τοῦ διαυθεντευτῆς, τὸν Μαλσεζέρμπ, τὸν Τρουσιέ, καὶ καὶ τὸν Λαστέζην, ὁ ὅποιος καὶ μόνον ὁμιλοῦσεν. Τοῦτος καλῶντας εἰς τὴν εἰσχωγὴν τοῦ λόγου τοῦ τοῦς τοποτηρητῆς, νὰ τὸν ἀκρασθεῖν χωρὶς πάθος, καὶ νὰ ἀκούσουν τὸν λόγον του, ὅπου ἐσύνθησεν ἐν βίᾳ, μὲ δικαιοσύνην, εἶπεν· «Ὁ Λευδοεὶκος ἐδικυθεντεύετο εἰς τὴν ἐξέτασιν, ὅπου τοῦ ἐκκρέταν ⁽¹⁾, χωρὶς νὰ εἶχεν προετοιμασθῇ, καὶ δὲν ἐδύνατο νὰ σῇ· εἶπῃ ἄλλο, παρὰ τὸ νὰ εἶναι ἀθῶος· καὶ ἐγὼ ἐρχομαι νὰ σᾶς τὸ ἀποδείξω. . . . Μετὰ ταῦτα ἐδικρίσεν τὸν λόγον του εἰς δύο μέρη, καὶ εἰς μὲν τὸ ἕνα ἀνάλυσεν τὰ αἰτίαι, τὰ ὅποια ἀντιθάνει ὁ Βασιλεὺς εἰς τὰς κατηγορίας, ὅπου τοῦ ἐκαμν, εἰς δὲ τὸ ἄλλον τὰς πράξεις, εἰς τὰς ὁποίας λέγεται νὰ εἶναι ἔνοχος ὁ Βασιλεὺς. Ὁ Ρήτωρ ἀντέθελεν πρὸ πάντων εἰς τὴν κατὰ τοῦ Λευδοεὶκου κατηγορίαν, τὸ διὰ τοῦ Νόμου διαταχθὲν ἀδελφὲς τοῦ Βασιλέως, καὶ τὴν ἀποβαλὴν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ὡς Κριτοῦ εἰς ταύτην τὴν ὑπόθεσιν. Περὶ τοῦ ἀδελφῆς τοῦ Βασιλέως ἐπαράστησαν πρῶτον, ὅτι χωρὶς μιᾶς τοιαύτης ἀσφάλειας, ἤθελεν εἶναι ἡ κατάστασις τοῦ Βασιλέως ἡ πλέον κινδυνώδεις» κτλ. «Ὁ εἰς τὸ Παρίσιον ὑποθεσιάρχης τῆς Ἰσπανίας ἐπαράδωκεν τῇ 16 δεκεμβρίου τοῦ Μινίστρου τῶν ἐξω-

(1) Ὁ γράφων ἤτο, φαίνεται, ἐξ Ἠπείρου, διότι μεταχειρίζεται πάντοτε εἰς τὸ δεύτερον πληθυντικὸν πρόσωπον τὴν κατὰ λήξιν τ α ν, «ἐκαμῖ ταν, ἀλυσιμένης ταν, ἤθελῖ ταν» κτλ.

τερικῶν ὑποθέσεων δύο ἀξιόλογα γράμματα . . . φαίνεται, ὅτι ἡ ἐλπίδα, νὰ λάβουν αἱ περιστάσεις τοῦ Βασιλέως κῆποιαν ἀπαλότητα, ἐπαραινέσεν τὴν Ἰσπανίαν εἰς μίαν εἰς τὸ Παρίσιον πάντι ἀνεπάνδοχον ἀπόφασιν ». Σελ. 4—10.

Ἐξαιτούμαι ἐκ νέου τὴν ἄδειαν νὰ παραθέσω καί τινα ἄλλα τεμάχια, περίεργα διὰ τε παρελθόντα ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ διὰ τὴν μετὰ ταῦτα πρόοδον τῆς γλώσσης περί τε τὴν ὀνοματολογίαν καὶ τὴν ὕφην. « *Νεάπολις*. Τῇ 14. Δεκεμβρίου. Τὴν ἀγάπην καὶ ὑποταγὴν, ὅπου ἔχει ὁ λαὸς πρὸς τὸν Βασιλέα, τὴν ἔδειξε πάλιν ἐκ νέου ὁπότεν ἦτον ὁ φραντζέζικος στόλος ἐδῶ. Ὁ λαὸς φοβούμενος ἀπὸ καμμίν' ἐπιβουλὴν τῶν φραντζέζων, ἐσυνάχθη εἰς ἓνα πλῆθος ἀναρίθμητον, καὶ περικυκλώνοντας τὸ καράβι, εἰς τὸ ὅποιον ἤρχετο ὁ Ἐλτζῆς τῆς φραντζῆς Μακίου μαζὺ μετὸν Ἀδμιράλον λὰ Τούσι-Γρεβίλλε καὶ τὸν Κομισάριον Μπελβίλλε, τὸ ἐσυνόδευαν τὴν ἄκρην τὸ Κανάλι, ἕως εἰς τὸν Μινιστρον καὶ ἀλλιὲρ Ἄκτον, φωνάζοντας ἀκατάπυστα. » *Viva il nostro Re Ferdinando*, νὰ ζήσῃ ὁ Βασιλεὺς μας ὁ Φερδινάντος. Τοῦτος ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Ἰταλῶν ἐβίβασε τρόπον τινὰ καὶ τοὺς φραντζέζους, ὅπου νὰ συμφωνήσουν καὶ αὐτοὶ, εἰς τὰς εὐχὰς τῶν Ἰταλῶν, ὑψωνοῦντες καὶ τὰ σκιαδιὰ τους εἰς τὸν ἀέρα . . . Ἐκαμιν ἡ τῆς Φραντζῆς Βουλὴ διάφορα κλυσιμέατα. Ὅθεν ἐφανέρωσεν ὁ Βασιλεὺς, ὅτι ἀπώλυσεν τὸν Ἐλτζῆν του ». κλ. Σελ. 43—44.

Ἐν τῷ 3 ἀριθμῷ περιέχεται καὶ τις εἰδήσις ἀξία σημειώσεως, οὐχὶ ὡς οὖσα ἐκ τῶν ἀγνώστων ἢ ἀπροσδοκῆτων πρὸς τοὺς πάλαι ὑπηκόους τῆς Τουρκίας, ἀλλ' ὡς κοινολογουμένη μετὰ τῆς ἀδιαφύρας ἐκείνης, τὴν ὅποιαν γεννᾷ ἡ συνεχὴς ἔξις.

« Ἐσυνώθη ὁ πρῶτος πασιὰς τοῦ Μπελιγρὰδίου, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἔμεινεν ἓνας ἄλλος ὀνόματι Τοπάλ Ἀχμέτ. Τοῦτος ὁ πασιὰς ἔδωκεν εἰς ὅλους προσταγὴν, ὅπου, ὅπου ἴδωσιν κανέναν ἀπὸ τοὺς πρῶτον μπελιγρὰδινούς, νὰ τοὺς σκοτώνουν ». Σελ. 25.

Ἰδοὺ καὶ ἑτέρα εἰδήσις μεθ' ἴσης ἀφελείας ἀναγγελλομένη πρὸς τοὺς ἀπλήττως ἀναγινώσκοντας, κατὰ τὸν Dallaway, τὴν *Ἑφημερίδα*.

« Ἀπὸ τοὺς αἰχμαλώτους φραντζέζους, ὅπου ἐπικρασαν οἱ αὐστριακοὶ εἰς τὸν τελευταῖον πόλεμον, εἰς τὸ Τζιγγάτιμ ἐγέννησεν ἓνας Ὀφφικιάλος φραντζέζος ἓνα ἀρσενικὸν καὶ ἓνα θηλυκὸν παιδίον' ἐρευνήσαντες ὕστερα καὶ τοὺς ἄλλους φραντζέζους ἦσαν ἄλλας 14 γυναῖκας εἰς φορέματα ἀνδρῶν ». Σελ. 35.

Τὴν τοιαύτην τῶν Γάλλων *Ὀφφικιάλων* ἐμπειρίαν περὶ τὸ τίκτειν θαυμάζομεν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς *Ἑφημερίδος*. Τὸ μέγα ἐκεῖνο ὄρμημα τῆς γαλλικῆς ἐκναστάσεως πολλοὺς καὶ παντοίους εἶχε τοὺς διδάσκοντας ἀπὸ τῆς σκηνῆς, καὶ ἀνδρας, καὶ παῖδια,

καὶ γυναῖκας. Ἐν τῇ σελίδι 389 βεβαιοῦσιν οἱ Μαρτίδαι ὅτι κατ' εἰδήσιν ἐκ « Μόντ-Πελλιέ, τῇ 22 Ἀπριλλίου. Ὅλοι οἱ ἄνδρες τούτου τοῦ κάστρου ἐκίνησαν διὰ τὰ στρατεύματα, καὶ ἀντ' αὐτῶν φυλάγουν 900 γυναῖκας, ἡ ὁποῖα γυμνάζονται καθ' ἡμέραν εἰς τὰ ἄρματα, καὶ δεῖχνουν μεγάλην ἐπιτηδεύτητα' τὰ ἐνδύματά των εἶναι ἓνα κοντὸ φόρεμα, καὶ μακρὰ βρακιά ». Πλατωνικὴ ἡ πράξις, ἐξ ἧς φαίνεται ὅτι αἱ Γαλλίδες ἐνέκυπτον τῷ καιρῷ ἐκείνῳ εἰς τὴν μελέτην τῶν συγγραμμάτων τοῦ ὑπάρχοντος τῶν φιλοσόφων. Μίαν μόνον ἀνακαλύπτω διαφορὰν, τὴν ἐξ ἧς ὁ μὲν ἱδρυτὴς τῆς Ἀκαδημίας καὶ μαθητὴς τοῦ Σωκράτους ἔστελλεν εἰς τὸν πόλεμον τὰς γυναῖκας ἀφοῦ πρῶτον γεννήσωσιν ⁽¹⁾, αἱ δὲ Γαλλίδες ἐπρέσθουν κοινωφελέστερον τὸ καὶ ἐν τοῖς στρατοπέδοις τίκτειν. Καὶ τοσοῦτον εἶχεν ἐξαρθῇ ὁ κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν πατρίδα ἔρος τῶν Γαλλίδων, τοσοῦτω μάλιστα εἶχε κατασταθῇ ὑπερβολικῶς, ὥστε ἡ ἔθνοσυνέλευσις ἐβιάσθη νὰ ψκρίσῃ « ὅπου εἰς τὸ ἐξῆς νὰ εἶναι μόνον ἓνας διορισμένος ἀριθμὸς γυναικῶν εἰς τὰ στρατεύματα, ὅπου εἶναι ἀναγκαῖαι αἱ δὲ λοιπαὶ, καὶ ἐκεῖναι, ὅπου ἐμάχοντο ὡς στρατιῶται, πρέπει νὰ ἐπιστρέψουν. Αἱ γυναῖκες ἦτον τόσον πολλαῖς, ὅπου εἰς 30000 στρατιῶτας εὐρίσκονται σχεδὸν τὸ τρίτον γυναῖκας' τὰ ἀμάξια ἦτον γεμάτα ἀπ' αὐταῖς, καὶ οἱ καθ' ἑκάστην ἔπρεπε νὰ τὰς παράσουν εἰς τὰ κάπουλα τῶν ἀλόγων των. » Σελ. 374.

Ἀξίον ἀναγνώσεως νομίζω καὶ τινα περὶ τοῦ ἐν Ρώμῃ πρέσβειος τῆς Γαλλίας διήγησιν.

« Ὁ Φραντζέζικος μινίστρος, θέλωντας νὰ κρεμάσῃ εἰς τὸ κονάκι του τὴν νέαν φραντζέζικην σημαίαν, καὶ μαζὺ μετὰ ἄλλους φραντζέζους νὰ φορέσῃ τὴν τριβαφρον κοκάρδα . . . μετὰ τὸ νὰ μὴν ἐδεχοντο ὁ Πάπας νὰ σῆσῃ ὁ φραντζέζικος ὑποθεσιάρχης τὴν φραντζέζικην σημαίαν ἐπάνω εἰς τὴν κατοικίαν του. ὁ Γ' ποναύρχος τὸ λοιπὸν ἔστειλε μηνύοντας τοῦ Πάπα ὅτι ἀνίσως καὶ δὲν ἤθελε δώτῃ τὴν ἄδειαν εἰς διάστημα 24 ὥρων νὰ σῆτῃ τὴν φραντζέζικην Σημαίαν, θέλει ἔλθαι μετὰ 50 χιλ. φραντζέζους εἰς τὴν ρώμην καὶ θέλει τὴν ἀφηνίσει παντάπασιν μὴν ἀφίνοντας πετρὰν ἐπάνω πέτρας. ὁ Πάπας ὁμοῦ τοῦ ἀπεκρίθη, ὅτι ὅχι εἰς διάστημα 24 ὥρων, ἀλλ' αὐτὸς ἀποφασισεν ἀκόμ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν διὰ νὰ μὴ δώσῃ τὴν ἄδειαν νὰ στήσουν τὴν φραντζέζικην Σημαίαν. Πλέον ἄξιον διηγήσεως ὁμοῦ εἶναι ἡ πόμπη μετὰ τὴν ὅποιαν ἐπῆγεν ἡ Μαδὰμα Μπαρβίλ καὶ ὁ λὰ φλότ ὁ ἀποσταλμένος εἰς τὸν μέγαν Σεκρετάριον διὰ νὰ λάβουν τὴν ἀπόκρισιν. Ἐπειδὴ καὶ ὅχι μόνον αὐτὴ καὶ αὐτὸς, ἀλλὰ καὶ οἱ δοῦλοι τοῦ, τὰ ἀλογάτου καὶ

(1) Πλάτ. Περὶ Νόμων Βιβλ. Ζ', 788.

τὸ ἀμάξιτον ἦτον στολισμένα μὲ τὰ παρέναμα σημεία τῆς ἐλευθερίας των.

» Ὁ λαὸς τῆς βώμης, ὅπου εἶχαν μάθῃ τὸ τέλος τοῦ ἐρχομοῦ τους καὶ τοὺς φοβερισμοὺς, ὑποῦ ἤφερε, ἐσυνάχθη ἓνα πλῆθος ἐμπροσθεν τὸ παλατίον τῆς φραντζέζικης Ἀκαδημίας. Εὐγῆκαν πρῶτον δύο νέοι φραντζέζοι κατὰ τύχην χωρὶς κανένα σημεῖον, καὶ τὸ πλῆθος εὐχαριστήθη νὰ τοὺς περιγελᾷ μετὰ ταῦτα εὐγῆκαν ἡ Μαδάμα Μπαρβίλλ καὶ ὁ Μοσιέρ λὰ Φλότ ὡσαύτως χωρὶς κακάρδα, οἱ ὅποιοι ἐπεριπαίχθησαν ὡσαύτως ἀπὸ τὸν λαόν. Ἀφ' οὗ ὁμοῦ καὶ ἐξαμῆκρυναν ὀλίγον ἀπὸ τὸ πλῆθος ἐβᾶλαν πάλιν ὅλα ἐκεῖνα τὰ σκαנדάλωδη σημεῖα, ὅπου εἶχαν μαζύ τους· τότε ἐτρεζεν ὁ λαὸς καὶ ἄρχισε νὰ βρέχη πέτρας ἐπάνω εἰς τοὺς φραντζέζους, οἱ ὅποιοι καταπληγόμενοι ἐτρεζαν εἰς τὸ ὁσπῆτι ἐνὸς Μπαγκιέρου φραντζέζου ζητοῦντες σωτηρίαν». Σελ. 74-76.

Ἡ προθυμία μεθ' ἧς πάντες προσήνεγκον ἐράνους πρὸς τὴν αὐστριακὴν κυβέρνησιν, χάριν ἐνισχύσεως τοῦ πρὸς τὴν Γαλλίαν πολέμου, φαίνεται, κατὰ τὴν *Ἐφημερίδα*, σπανία· «Μήτε Ἀρχὼν, λέγει, μήτε Ὑπῆκοος, μήτε Πλούσιος, μήτε Πτωχὸς, μήτε Αὐθέντης, μήτε Δούλος, μήτε Πόλις, μήτε Χωρίον, μήτε Μικρὸς, μήτε Μεγάλος χωρὶς ἐξαίρεσιν τοῦ γένους ὅπου δὲν ἐπρόσφεραν εἰς τὸ γαλλικὸν Κράτος τοῦ ἐγκαρδίου θυσιᾶς.

» Πρὸ πάντων εἶναι, τὸ ἀκολουθοῦν ἄξιον, διηγῆσεως. Ἡ κτιστικὴ τοῦ Μεγαλειότης ἔλαβεν ἓνα σεντούκι μὲ μίαν γραφὴν ἣτις γράφει οὕτως. » Μία ὑπανδρευμένη Κυρία, ἣτις μὲν δὲν ἔχει τὴν τύχην νὰ εἶναι ὑπῆκοος τοῦ καλλίστου Τοποπατρὸς, τοῦ ὁποίου ὁμοῦ τοῦ εἶναι ἐξ ὅλης τῆς τῆς καρδίας παραδεδομένη, παρακαλεῖ, ὅπου νὰ δεχθῇ τούτην τὴν σμικρὴν συνδρομὴν εἰς ἐλάφρωσιν τῶν τοῦ Στάτου ἐξόδων. Εἰς τὸ σεντούκι ἦτον ἓνα ἀσημένιον Ντουλαπάκι, μὲ ὅλα τὰ εἰσκαλωπισμὸν τῶν Ἀρχόντισσων ἀναγκαῖα τὸ ὅποιον ἀξίζει 40000 φιορίνια. Πολλοὶ ἐστοχάζοντο νὰ εἶναι μία, ἢ ἄλλη τῶν πλουσιωτάτων Ἀρχοντισσῶν· ἀλλ' ὁ Καίσαρ εἶπεν ὅτι δὲν εἶναι ἄλλη, εἰμὴ ἡ Βασίλισσα, καὶ εἶχε δίκαιον· ἐπειδὴ καὶ τὴν αὐρίαν πηγαίνωντας ἡ Μεγαλειότης τοῦ ἀνεπάνδεχα εἰς τὴν κάμεραν τῆς Μεγαλειότητός της, ὁπόταν ἐνδύετο, τὴν ἦρε νὰ μεταχειρίζεται τὸ χρυσοῦν τῆς Ντουλαπάκι (σελ. 170) ». Ὁ ζῆλος οὗτος λέγει ἀλλαχοῦ (σελ. 135) ἡ *Ἐφημερίς* σκαίει καὶ εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνηλίκων παιδίων. Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ ἐγκρατούμενα ἀπὸ τὰ μικρά των ἐξόδα ἐπρόσφεραν κτλ.»

Ὡς παρატρεῖ ὁ ἀναγνώστης ἡ σύζυγος τοῦ Καίσαρος εἶχε δύο Ντουλαπάκια, τὸ ἐν ἀργυροῦν καὶ τὸ ἑτερον χρυσοῦν, ἐξ ὧν προετίμησε νὰ προσκημίσῃ τὸ πρῶτον εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος.

Ἀκούσωμεν πρὸς τούτοις πῶς διηγεῖται τὸν φόνον καὶ τὴν ταφὴν τοῦ Γάλλου Pelletier.

« Κάποιος Πελλετιέρ, μέλος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ὅπου ἔδωκε τὴν ψήφον του διὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως ἐφρονεύθη προχθές. ἀφ' οὗ καὶ ἐγευματίσεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, καὶ εὐγῆκε νὰ πηγαίῃ ἀπ' ἐκεῖ, ἐπλησίασεν εἰς αὐτὸν κάποιος ἀνόματι Πάρις πρῶην σωματοφύλαξ τοῦ Βασιλέως, ἐρωτῶντας τον, ἂν καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ Πελλετιέρ; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν τὸ ναί. τί γνώμην, τὸν ἠρώτησεν πάλιν, ἔδωκες διὰ τὸν Λουδοβίκον; διὰ τὸν θάνατον ἀπεκρίθη, καὶ ἠκολούθησα μόνον τὴν συνείδησίν μου. — Καλῶς τοῦ εἶπεν ὁ Πάρις· ἰδοὺ λάβε καὶ σὺ τὴν πρέπουσάν σου ἀνταμωδὴν, καὶ εὐγάζωντας ἓνα κρυμμένον σπαθίον τοῦ ἔσπασεν τὴν κεφαλὴν, καὶ ὁ Πελλετιέρ ἐξέπνευσε τὴν ψυχὴν του. »

» Ἡ 14. τοῦ παρόντος ἦτον ἡ λαμπρὰ ἡμέρα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἣτις διὰ τὸν ἐνταφιασμὸν τοῦ Πελλετιέρ, ἦτον ἀργή. Ἡ πομπὴ ἦτον μεγάλη. Ὅλοι ὅλων τῶν Δικαστηρίων οἱ φύλακες καὶ στρατιῶται παντὸς τάγματος ἐπήγαιναν μὲ τὸ λείψανον. Ἀνάμεσα εἰς τοὺς τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, οἱ ὅποιοι ἐπήγαιναν εἰς δύο ἀράδας, ἔφερναν ἓνα φλάμπουρον εἰς τὸ ὅποιον ἦτον τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Πελλετιέρ γραμμένα. » μετὰ χαρᾶς χύνω τὸ αἷμα μου ὑπὲρ τῆς Πατρίδος· ἐλπίζω νὰ χρησιμεύσῃ εἰς στερέωσιν τῆς Ἐλευθερίας καὶ Ἰσοτιμίας, καὶ εἰς ἐσκαπέασιν τῶν ἐχθρῶν της. » Τὰ αἱματομένα φορέματα τοῦ φονευμένου ἐφέροντο εἰς τὴν κορυφὴν μιᾶς λόγχης περικρεμασμένα μὲ στεφάνους πλεγμαμένους ἀπὸ κυπαρίσιον. Πρὸ τοῦ ἡμῶς νὰ τὸ συγκώσουν τοῦ ἐβᾶλεν ὁ πρόεδρος τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἓναν πατριτικὸν στέφανον. Φέρνοντές τον εἰς τὸ Πάνθεον τὸν ἐβᾶλαν εἰς ἓναν ὑψωμένον τόπον, ὁλόγυρα εἰς τὸν ὅποιον ἀραδιάσθησαν οἱ Τοποτηρηταὶ κάμνοντές του μίαν τραγικὴν μουσικὴν. Μετὰ τὴν Μουσικὴν ἐβᾶλεν ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀποθανόντος ἓναν λόγον, καὶ οἱ τοποτηρηταὶ πλησιάσαντες εἰς τὸ λείψανον ὤμωσαν νὰ φυλάξουν ὁμόνοϊαν, καὶ νὰ θυσιασθοῦν διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς Πατρίδος. » Σελ. 123—124.

Γνωστὸν ὅτι ὁ πατὴρ τοῦ ἐκθρονισθέντος τὸ 1848 βασιλέως τῆς Γαλλίας, συμμαχήσας μετὰ τῶν μαινομένων δημοκρατικῶν, συνεψήφισε τὸν θάνατον τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Λουδοβίκου τοῦ 15'. Καὶ ὁμοῦ ἡ μηδὲ θηρίων ἀξία αὕτη πράξις δὲν ἔσωσε τὸν τράχηλον τοῦ καταψηφίσαντος· διότι αὐτοὶ αὐτοῦ οἱ αἰμοεῖροι σύμμαχοι ἐκαρπτόμεσαν τὸν μαινοφόνον. Τρομερὸν παράδειγμα θείας δίκης! Κατὰ τὴν *Ἐφημερίδα* ὁ μαινοφόνος οὗτος ἔχεν ἐν Ἀγγλίᾳ οἰκειώτατον φίλον, τὸν πρίγκηπα Βάλις. Οὗτος «ρανθάνωντας ὅτι ὁ Ὀρλεανς μὲ τὸν ὅποιον ἦτον ἄκρος φίλος, ἐψήφισε διὰ τὸν θάνατον

τοῦ βασιλέως τοῦ συγγενοῦς του, ἐπρόσταξε νὰ κατεβάσουν ἀπὸ τὸ εἰκονοστάσιόν του τὴν εἰκόνα τοῦ πρώην φίλου του, καὶ νὰ τὴν ρίψουν ἐκεῖ ὅπου ρίπτουν τὰ σκούπερα τοῦ ὁσπητίου.» Σελ. 151.

Περίεργος φαίνεται καὶ ἡ περιγραφή συζητήσεώς τινος ἐν τῇ Συνελεύσει τῆς Γαλλίας. «Ὁ Ζήλος, λέγει, τὸν ὁποῖον δείχνουν οἱ ἐλευθεροκλήρυες τῶν Συνέδρων τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἦτον χθές τόσον μέγας, ὅπου δύο ἀπ' αὐτοῦς, ἀντὶ νὰ δείξουν τὴν σοφίαν τους, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπερβαίνονται, ἀναβάντες εἰς τὴν ἀμβωνα ἐπιτάσθηκαν ἀπὸ τὰ μαλλιά καὶ ἐδέρναντο. Ἐπειὶ ὁ Γενισιὲ ἠθέλησε νὰ ἀνέβῃ εἰς τὸν ἀμβωνα διὰ νὰ ὁμιλήσῃ, ἐπειδὴ καὶ ἦτον ἡ ἀράδα τοῦ ὁ Μαράδ, τοῦ ὁποῖου ὁ Ζήλος ὑπερέχει τὴν φρόνησίν του, τὸν ἀμποιζεν, καὶ ἐκεῖνος πάλιν πιάνωντας τὸν μαρὰ ἀπὸ τὸν λατὸν ἐμονομάχοντο.» (Σελ. 205.) Τὴν περιγραφὴν ταύτην ἀναγινώσκων νομίζω ὅτι παρευρίσκομαι εἰς συνεδρίσιν τῆς Γερουσίας τὸ 1862, ἣ τῆς τελευταίας ἐν Ἀθήναις Συνελεύσεως.

Πάσαι αἱ κυβερνήσεις τῆς Εὐρώπης ἀκούσασαι μετὰ φόβου τὰς παρεκτροπὰς τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἐσπούδασαν νὰ προλάβωσι τὸ μίσημα, τὸ ὁποῖον ἐνδεχόμενον ἦτο νὰ μεταδοθῇ καὶ εἰς τὰς ἐπικρατείας αὐτῶν. Πάσων ὅμως τῶν ἄλλων ἡ τῆς Ῥωσσίας ὑπῆρξεν αὐστηροτέρα, ἀπαγορεύσασα πᾶσαν σχέσιν μετὰ τῆς Γαλλίας οὐ μόνον τῶν ἰδίων ὑπκόων, ἀλλὰ καὶ τῶν ξένων, καὶ τῶν Γάλλων αὐτῶν. Ἐγένετο δὲ ἡ ἀπαγόρευσις δι' ὅρκου, τὸν ὁποῖον δὲν κρίνω περιττὸν νὰ παραθέσω.

«Ἐγὼ ὁ ὑπογεγραμμένος ὁμνῶ εἰς τὸν Πανταδύναμον, καὶ εἰς τὸ ἅγιόν του Εὐαγγέλιον, ὅτι, καθὼς ἐγὼ πωποτε δὲν εἶμὺν μήτε μὲ ἔργον, μήτε μὲ τὴν εἰδήσιν μου ζηλωτῆς τῆς νῦν εἰς τὴν Φράντζαν δυσσεβοῦς καὶ ἀποστατικῆς ὁμολογίας, ὁμολογῶ καὶ τὴν ἐκεῖ εἰσφερθεῖσαν Διοίκησιν ὡς παράνομον, καὶ ὡς μίαν βεβιασμένην οἰκιοποίησιν καὶ παράδοσιν ὅλων τῶν Νόμων, καθὼς καὶ τὸν φόνον τοῦ χριστιανικωτάτου Βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ ιγ'. ὡς τὸ παταπότατον κάμωμα, καὶ τὴν ἀτιμωτάτην ἐπιβουλήν κατὰ τῆς νομίμου Ἐξουσίας, καὶ καταρρώματι, τοὺς αἵτιους τούτων τοιαύτης λογῆς, καθὼς πρέπει νὰ τοὺς καταρρώσῃ ἕνας τιμημένος ἄνδρας· ὅτι εἶμαι εἰς τὸ ἐνδύτατον τῆς συνειδήσεώς μου ἐμπεπλησμένος ἀπὸ τὴν ἀγιότητα τῆς — — Ὁρσκειας, καθὼς τὴν ἐκκληρονόμησα ἀπὸ τους προπάτορά μου, καὶ ἀπὸ τὸ χρέος μου νὰ εἶμαι πιστὸς καὶ ὑπήκοος εἰς ἐκεῖνον τὸν Βασιλέα, εἰς τὸν ὁποῖον ἠθέλε πέσῃ, κατὰ τοὺς Νόμους τῆς Διαδοχῆς, τὸ Διάδημα τῆς Φράντζας· καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἀσφαλοῦς καταφυγῆς, ὅπου μοῦ συγχωρεῖ ἰλεῶς ἡ Μεγαλειότης τῆς Βασιλείσεως εἰς τὸ Στάτο τῆς, ὑπόσχομαι καὶ ὑποχρεώνομαι νὰ ζήσω

καθὼς ἀνωτέρω εἶπα εἰς φύλαξιν τῆς διδασκαλίας τῆς ἀγίας — — Ὁρσκειας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγεννήθηκα, καὶ ὑποτάσσομαι κατὰ πάντα εἰς τοὺς Νόμους καὶ εἰς τὴν διοίκησιν τους, κατὰ τὰς διαταγὰς τῆς αὐτοκρατορικῆς τῆς Μεγαλειότητος· ὅτι ἀρνοῦμαι κάθε ἀνταλλαγὴν γραφῶν μὲ φραντζέζους τῆς Πατρίδος μας, αἵτινες ἐδέχθησαν τὴν παροῦσαν ταρατώδη Διοίκησιν τῆς Φράντζας, καὶ ὅτι δὲν θέλω ἀρχίσει τὴν κορρεσποδέντζαν ἀρχήτερα ἐν ὅσῳ δὲν ἠθελεν ἀποκατασταθῇ πάλιν ἡ νόμιμος Μοναρχία, ἡ εἰρήνη καὶ ἡ εὐταξία εἰς ἐκεῖνο τὸ Βασίλειον, καὶ δὲν ἠθελε λάβῃ τὴν ῥητὴν ἐλευθερίαν τῆς αὐτοκρατορικῆς τῆς Μεγαλειότητος. Ἄν καὶ ἠθελε εὐρεθῇ ἐνοχὸς καὶ ἐπίορκος ὑπόκειμαι εἰς τούτην μου τὴν ζῶν εἰς ὅλην τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων, καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν εἰς τὸ φοβερόν κριτήριον τοῦ Θεοῦ καὶ διὰ νὰ σφραγίσω τὸν ἔρκον μου. Ἀσπάζομαι τὸν ἅγιον Λόγον καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος μου· ἀμήν.» Σελ. 269—271.

Οἱ ὡς δίκην μελίσεως συλλέξαντες τὰ ἀξιολογώτερα καὶ ἀκριβέστερα παγκόσμια συμβεβηκότα Μαρκίδασι Πούλιου, περιορίσθησαν, ὡς ἐξάγεται καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρω τευχίων, εἰς πολιτικὰς εἰδήσεις· σπανιώτατα δὲ ἀνακαλύπτεται καὶ τις ἀναγομένη εἰς ἑτερόν τι κοινωνικὸν γεγονός. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τὰ περὶ τούτων εἰσὶ περίεργα ἐπιτραπήτω μοι νὰ ἐπαναλάβω ἐκ τῶν ὀλίγων ὀλίγα.

Ἡ ἰδέα περὶ κατασκευῆς ἀεροστάτου ἐγεννήθη μὲν περὶ τὰ μέσα τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος, ἐγένετο ὅμως πρᾶγμα περὶ τὰ τέλη τῆς παρελθούσης, τὸ 1783, ὑπὸ τῶν Γάλλων Μοντολφιέρων (1). Ἐκτοτε ἀερόστατα ἀναπετόντο συνεχῶς, καὶ ἡμιλλῶντο αἱ ἀερόβια τίς νὰ μετακινήσῃ ὑψηλότερον τοῦ ἄλλου. Ἰδοὺ πῶς ἡ Ἐφημερίς περιγράφει μίαν ἀεροπορίαν ἐν Ἰσπανίᾳ·

«Ὁ ἀερόβιας τῆς Ἰσπανίας, Λουνάρδης, ὁ ἀντίζηλος τῆς περιφήμου Μπλασιάρτ, ὑπερέβη κατὰ θάρρος πολὺ τὸν ἀντίζηλόν του. Τῇ 28 Δεκεμβρίου τοῦ ἀπερασμένου χρόνου, ἀνέβη ἐκ δευτέρου μὲ τὴν ὁραίαν του Ἀεροσφίραν, εἰς τὸν αέρα παρήρσις ὅλου τοῦ Πελαιτίου καὶ ἐνὸς μεγάλου πλήθους Λαοῦ· ἀπέρασε ἐκεῖθεν τῆς πόλεως, καὶ κάμνωντας εἰς διάστημα δύο ὥρων 7 μίλλια δρόμον ἐκατέβη. ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ὑψωθείς ἐπῆγεν ἄλλα 5 μίλλια, καὶ ἀναβάνωντας ἐκτρίτου ὑψώθη τόσο εἰς τὸν αέρα, ὅπου ἔχασε τὴν Γῆν ἀπὸ τὴν ὄρασίν του, καὶ αὐτὸς ἔγινεν ἄφαντος εἰς τὸν αέρα· τέλος πάντων ἐκατέβη εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μάνκα τὰς 4 ὥρας. Ὁ δρόμος του ὅλος ἐστάθη ἀπὸ τὰς 12 1/2 ὥρας ἕως εἰς τὰς 4 μετὰ τὸ γεῦμα, ὅθεν εἰς τρεῖς ἡμισυ ὥρας ἐκαμιν

(1) Ὁρσ Πανδ. τόμ. Β'. σελ. 1110.

ἦσαν δρόμον ἀπὸ 15 μίλια. Τὴν ἄλλην ἀφ' οὗ καὶ ἦλθεν εἰς τὸ Μαδρίτ ὁπίσω τὸν ἐφιλοδώρησεν ὁ Βασιλεὺς καὶ ὅλοι οἱ Ἀρχόντες πλουσίως ὁ δὲ λαὸς τοῦ ἔδειξε μεγάλον ἔπαινον. » Σελ. 159.

Ἰδοὺ δὲ καὶ ὁποῖαι προφυλάξεις ἐλαμβάνοντο τότε κατὰ τῆς πανώλους.

« Ἐνὰ καράβι τῆς Βενετίας, ὅπου ἦλθεν ἀπὸ τὸ Λεβάντι μὲ πρᾶγματεις, ἐπροξένησεν ἕνα συμβεβηκὸς, τὸ ὁποῖον ἀνίσως καὶ δὲν ἐπροφθαίνετο ἤθελε προξενήσῃ μεγάλην φθοράν. Εἰς αὐτὸ τὸ καράβι ἦτον ἕνας ὁ ἑποῖος εἶχε τὰ φορέματα τοῦ ἀπὸ τὴν πανούκλαν εἰς τὴν Σοφίαν ἀποθανόντος ἀδελφοῦ του, καὶ ἀνοίγωντάς το ἐμολέυθησαν ὅλοι οἱ τοῦ καραβίου. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κολεγίου τῆς Σανιτᾶς ἐπρόσταξε καὶ ἐπερικύκλωσαν τὸ καράβι μὲ ἀρματωμέναις φελοῦκαις ἐδιόρησε καὶ ἐκατασκεύασαν εἰς τὸ Νησάκι Προβέλια 4 μίλια μακρὰ, 27 καλύψεις (διότι τόσοι ἦτον οἱ τοῦ Καραβίου) μὲ ὅλα τὰ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ἀναγκαῖα, καὶ ἄλλας μερικαῖς διὰ τοὺς ἰατροὺς χειρουργοὺς καὶ πνευματικοὺς, ὅπου ἦτον διορισμένοι εἰς βοήθειαν τούτων τῶν δυστυχῶν, καὶ τοὺς εὐχαλὸν εἰς τὸ ῥηθὲν Νησάκι.

» Ἀφ' οὗ καὶ τοὺς ἐκτάστρωσαν ἐπερικύκλωσαν τὸ Νησάκι 14 ἀρματωμέναις φελοῦκαις διὰ νὰ ἐμποδίσουν ὅπου μῆτε νὰ ἔμβῃ, μῆτε νὰ εὐγῇ κένενας ἀπ' ἀκεῖ ἀπὸ τοὺς 27, εὐχαλὸν μόνον 14 τὴν πανούκλαν. 7 ἀπ' αὐτοῦς ἀπέθαναν, καὶ οἱ 4 ἴσως γλυτώσουν· οἱ δὲ ἐπίλοιποι εἶναι ὕγεις. » Σελ. 507.

Ἐν τῇ σελίδι 335 προαναγγέλλεται νόμος κατὰ τῆς πολυτελείας, ἐκδοθησόμενος ἐν Σουηκίᾳ.

« Μετὰ ὀλίγου ἔχει νὰ εὐγῇ μία νέα προσταγὴ κατὰ τῆς πολυτελείας· καὶ κατ' αὐτὴν οἱ μὲν ἄνδρες δὲν τολμοῦσι νὰ φορέσουν φόρεμα μεταξωτὸν, ἐξόχως τῶν κνημίδων· ἡ δὲ γυναῖκαις νὰ φοροῦσι μόνον ἐκεῖνα τὰ μεταξωτά, ὅπου εἶναι μαύρα, ἄσπρα, καὶ σικντζιαπή. »

Ἐν δὲ τῇ 272 ἀναγγέλλεται μεγίστη χρεωκοπία ἐν Λονδίῳ.

« Ἐνὰ μεγάλο Ὀσπῆτι τῆς Λόντρας, ὀνόματι Μπουρτόνι Φόρβες καὶ Γρηγόρη, ὅπου ἐμουρλιζέψε μὲ 2 μιλλιούνια φούντια Στέρλιγκ (ἕως 9 μιλλιούνια τῆς Βιέννης) ἐκπληξὲ τὴν Λόντραν καὶ ὅλην τὴν Ἑγγλητέραν. Τοῦτο τὸ ὀσπῆτι τὸ ἐνόμιζαν τόσον ἀσφαλές, καθὼς καὶ τὸ δημόσιον Μπαγκο. Ποτὲ δὲν ἠκούσθη ἕνα τοιοῦτο μουφλουζλούκι, καὶ ὅλη ἡ πραγματεία ἔλαβε μίαν μεγάλην καταφοράν, ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ ὀσπῆτι ἔχει νὰ σείρῃ πολλοὺς μαζύτου εἰς τὸν κρημνόν. »

Ἀλλαχοῦ (σελ. 479-482) διηγεῖται διὰ μακρῶν τὴν ἐπιστροφὴν τῆς πριγκηπίσσης τοῦ Βάδεν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, γενομένην «εἰς τὸ χειμῶνιάτικον παλάτι τῆς Βασιλίσσης» ἐν Πετρούπολει, καὶ τὸν

γάμον τοῦ «Πρίγκηπος Ἀλεξάνδρου Παύλοβιτς, μὲ τὴν εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν μεταθεῖσαν Πριγκιπέσσαν Ἐλισάβετ Ἀλεξιέβναν. » Διαρκούντος τοῦ γεύματος «μία μουσικὴ συμφωνία, καὶ ἕνας χορὸς τῶν περιφήμων τραγουδιστῶν καὶ τραγουδιστριῶν ἔφραϊνε τοὺς παρόντας ἕως εἰς τὸ ἐσπέραις ὅπου ἤρχησε τὸ Μπαλό· ἡ πόλις ἀντηχοῦσε ὅλην τὴν ἡμέραν ἀπὸ τὴν βοήν τῶν καμπάνων, καὶ ἔφραγγε ὅλην τὴν νύκτα ἀπὸ τὴν μεγάλην φωτοχυσίαν. »

ἔχει δὲ καὶ ἀγγελίας βιβλίων εἰς «χαρτίον φίλον,» καὶ πρόσκλησιν διδασκάλου εἰς τὰ ἀπλά διὰ τὸ «ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ πόλει τῆς Οὐγγαρίας ΝΕΟΦΥΤΩ ευρισκόμενον Ἑλληνο-ρώμαϊκὸν σχολεῖον», ὅστις νὰ εἶναι «μετέχωντας ὅχι μόνον ἀπὸ γραμματικὰ ἀλλὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ψαλίσματα. » Σελ. 140.

Παρατηρητέον δὲ ὅτι τὴν Ἑφημερίδα κατακλύζουσι λέξεις ξενικαῖ, ἥτοι τουρκικαῖ, ἰταλικαῖ καὶ γαλλικαῖ, οἷον· ρεμπούπλικα, πασαπόρτι, μανιφέστο, μεμοριάλ, μαχαλάς, τόπια, ρεγέντες, γουβερνέρος, ρεγιμέντο, κουστεδαράτζιζ, λαγούμια, ἐξελέντζιζ, δεπαρτζμέντο, μερεμέτισμα, κατὰτ, ἀδμινιστράτορας, ταράφι, ἐσκουάδρα καὶ ταϊέδικος ἀέρας.

Ἄλλ' ἕνα μὴ νομίση ὁ ἀναγνώστης ὅτι ἡ Ἑφημερίς περιέχει μόνον χυδαίας περιγραφάς, ἀνακτοῦμεν καὶ τοὺς ἐπομένους στίχους, ποιηθέντας ἐπὶ τῷ θανάτῳ Λοδοβίκου τοῦ 17'. (Σελ. 85.)

« Πρωϊκοὶ στίχοι εἰς Γάλλους.

« Αἰ! Αἰ! Γάλλων λαέ, ἀνάκτων αἵμασι χαίρων,
Τίφθ' οὕτως οἰκτιστὸν ἀπώλεσας μενεαίνων
Χιρρῶσιν φονικῶσιν ἀνακτ' ἦν τε μέγαν τε;
Τίσεις βασιλῆας ἀθώου αἵμα καλαιών,
Βαλλόμενες βελέεσσι διοτρεφέων βασιλῶν. »

« Ποῦ τραγοῦδες νῦν, τε γόων πολυῶδρις αἰοῖός;
Ὡς ἐπ' ὀλωλότ' ἀνακτὰ γὰρ χυῖσ' ἔμμερον πολυδάκρυον,
Ἡδ' ἐκτραγωδῆσ' ἴσχοι τ' ἔργμ' ὡς ἀθέμιστον;
Κυράνου ἄσπι τάμον ἀτάσθαλος κέρα κολοῖ!!!
Τῶν γαίην ραθάμιγγες ἰδεύσανθ' αἰμακτίεσσαι
Δίου ἀνακτες, ἰχθὺς τ' ἀδίκους, φεῦ, εἴογε χυθῇ!
Δεῖτο δ' αὖτ' εἶτον ἀναξ, βαδαι, οἰκτιστὸν μάλ' ἀταρβής·
Εἰδώς τ' αἰσῦλα ἔργα, κακὴ ραφίνην τ' ἀλογεινὴν·
Ὅντιδ' ἀτιζομένη, πατὶ φάσχανον ἦδε το, φεῦ, κῆρ·
Τὸν δ' ἔθελον φθῆσαι, καὶ ἀπορρᾶσαι φίλον ἦτορ.
ὦ Γάλλοι οἰκτιστοὶ ἀτασθαλῆς θεράποντες!!
ὦ Λυγροὶ ἀγορά, βουληφόροι, ὦ δὲ θέμιστες!
Νῦν φοινίσσας ἀλιτρά θ' ἀνακτες αἵματι θεομά.
Ἄρτι κορέσθητ' αἰνὰ πίνοντες, ἄρ' αἷμα ἀθῶν.
« Οἱ γὰρ μισαίνον ἦτορ ἔχουσ', ἀσεβῇ δὲ τε θυμὸν!
ὦν βίη ἐν ἀγορῇ! σκολιὰς κρίνουσι θέμιστας!
Ἐκ δὲ δίκην ἐλάουσι, θεοὺ δ' ὅπιν οὐκ ἀλέγουσιν.
ὦ κακὰ ἔργ', ὦ τελαῖτε ἀθεσμοβίων στρατὸς ἀνδρῶν!
Ταῦτα κακοὶ τελέουσι βίου δηλῆμονες ἄνδρες.
Ἐκπέρσουσιν γῆν περὶ θῆν τὰ δρωντες, (εὖ ἴδμεν).
Ὡς κατὰ Γάλλων δ' ἄλ' ἀτέρπειν. τ' ἔσος μετ' ἀθηνᾶς,
Φραγκίσκου βουλῇ περ, ἀτάσθαλ' ἀθέσφατα δρᾶντων·
Εὐφραδῶς ἄρ' ἔσθ' ἔσθ' ἀνείης εὐνοκα τούτων·
ὦν τλήμων λαὸς πρόγε λάμπει μέγ', ἄρτι δὲ τυφλώψ!
Οἱ πρόγε φόρμιζον μουσῶν θεοτερπία μελῶν. »

ΣΚΗΝΑΙ

ΤΟΥ ΕΝ ΚΑΝΑΔΙΚΗ ΒΙΟΥ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 396—397.)

Β'. Οἱ Μεγάλοι Καταρράκται.

Τὴν ἐσπέραν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὥραν ὁ ἥλιος ἐχρωμάτιζε διὰ τῶν τελευταίων ἀκτίνων τὰ ὑπὲρ τὰ δάση λευκά νέφη, ἡ σχεδία τοῦ Τωβίου Ἀρβιγκ ἐφάνη ἡμισυ μίλιον μακρὰν τῶν Μεγάλων Καταρράκτων. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ρεῦμα ἐκυλίστο ὀρμητικώτερον ἕνεκα τῆς ἐλκυστικῆς δυνάμεως τοῦ καταρράκτου, καὶ τῆς σχεδίας ὁ δρόμος ἐγένετο ταχύτερος· ἀλλ' οἱ ὑλοτόμοι, γινώσκοντες τὸν κίνδυνον, ἐπλησίασαν εἰς τὴν ὄχθην· καὶ ὅτε ἡσθάνθησαν συρομένην τὴν σχεδίαν ὑπὸ δυνάμεως, πρὸς τὴν ὁποίαν ἦτο ἀδύνατον νὰ παλαίσωσιν, ἔδεσαν αὐτὴν στερεῶς εἰς τὰ παρακείμενα δένδρα, καὶ ἀνέβαλον εἰς τὴν ἐπιούσαν τὸ μέγα ἔργον τοῦ νὰ ρίψωσιν ἀνωθεν τῶν καταρράκτων τὸν ὀγκώδη σωρὸν τῶν ξύλων. Καὶ τὴν μὲν νύκτα κατέλυσαν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Χρυσοῦ Ἀετοῦ, πίνοντες καὶ τραγωδοῦντες, τὴν δὲ αὐγὴν, ἐπανελθόντες εἰς τὰ ἴδια ἔργα, ὥθησαν τὴν σχεδίαν εἰς τὸ μέσον τοῦ ρεύματος, καὶ δοθέντος συνθήματος ὑπὸ τοῦ Τωβίου ἐπήδησαν πάντες εἰς λέμβον, ἧτις ἔφερεν αὐτοὺς εἰς τὴν ὄχθην.

— Let go! ἤφετέ την! ἀνεφώνησεν ὁ Τωβίας, ἀναπετάσας τοὺς βραχίονας ὡς ἂν ἤθελε νὰ ὠθήσῃ βιαιότερον τὴν σχεδίαν, ἧτις ἐπλησίαζεν εἰς τὸν καταρράκτην. Ἐκυσθεῖσα δὲ μετὰ μικρὸν ὑπὸ τῆς χαινούσης ἀβύσσου, κατέπεσε συμπαρεσύρασα τὸν σωρὸν τῶν ξύλων, ὅστις ἀμέσως διεσπάρθη. Ὁ τριγμὸς τῶν κοπέντων σχοινίων καὶ ὁ πάταγος τῶν συντριβομένων καρμῶν ἐσκέπασαν κατ' ἀρχὰς καὶ αὐτοῦ τοῦ καταρράκτου τὴν βοήν· καὶ μετὰ μικρὸν καὶ σχεδία καὶ ξύλα ἐγένοντο ὄφρα μεταξὺ πυκνοτάτου λευκοῦ ἀτμοῦ, ὁμοίου πρὸς τὸν ἀτμὸν ζέοντος ὕδατος. Τὰ τεμάχια τῆς σχεδίας ἐκυλίσθη ἀτάκτως καὶ συνωθοῦντο μεταξὺ τῆς ἀβύσσου ὡς ναυαγοὶ ἀρπάζοντες ἀλλήλους ἵνα σωθῶσι. Τοιαύτη δὲ καὶ τοσαύτη ἡ δύναμις τῶν Μεγάλων Καταρράκτων, ὥστε συστρέφοντες κατακερματίζουν καὶ τὰ στερεώτατα δένδρα. Τὰ μεγαλοπρεπῆ ταῦτα τέχνα τῆς ἐρήμου, ἅτινα ἐπὶ αἰῶνας ἀντεπάλαισαν πρὸς ἀμειλίκτους θυέλλας, κατασυντρίβονται ὡς ἐξηραμμένα κλαδιά ὑπὸ τοῦ ὕδατος. Ἀφοῦ δὲ περιπλανηθῶσιν ἐπὶ μίαν ὥραν, παρασύρονται ἐν πρὸς ἐν ὑπὸ τοῦ ρεύματος καὶ φέρονται βαθμυδὸν πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ποταμοῦ. Τότε οἱ ἐν τῇ λέμβῳ ὑλοτόμοι, κωπηλατοῦντες μετὰ σπουδῆς, καταφθάνουσι τὰ ξύλα καὶ σύρουσιν αὐτὰ εἰς τὴν ὄχθην, ὅπου περι-

ἄρτι κακῇδ' ὄπα, ἔργατ' ἀεικέα, φεῦ, ἰκάνει περ
Δώματ' ἐς αἰγιόχοιο Διὸς καὶ Δαίμονας ἄλλους·
Ὅτι θεοδότον ἄνδρα τ' ἀνὰ κτλ κακῶς καταπέφνον,
Ποῦ φεῦ ὑπερνεόντες ἀγάλλυτ' οἱ ποτὲ καλοί;
Μαργαίνειν Γάλλοι τάλανες γ' ἐπ' ἀνὰ κτλ, θεῶ τε!
Κἄμρῳ ἀτίθειν, φεῦ, εἰλοντ' αἰνὰ φρονέοντες·
Πῶς γὰρ ἂν ἡγεμόνος θεὸν ὄβριον ἐγάλλματι λαοί;
(Ζητῶς ἔφη περ ἀνὰ κτλ τὴν ἰνδομακ ἐμμεναι ὀμνούν.)
Πῶς κακῇ μερόπων ποτ' ἀνὰ κτλ ἀργαλίῃ περ;
Λαοὶ ἐπετμήν εἴ' ἔτ' ἀναινῶνται βασιλῆος;
Καὶ λαῶν ἀνέρον κινῶν ἔργα πάντ' ἀποθῶσιν;
Ὡς ἄρ' οἱ οὐδὲ θεοτόκον οὐλύμποιο μέδοντες,
Ἡδ' αἴης ἀπάσης περ ἐφημερόντην τελίους! !
Τῶν δὲ θεοδότης γῆν ὄβριον ἐγάλλματι λαοί,
Ἐκπέρσειτ' ἀλιτρῶν μερόπων πολυπενθέα φύλιν.
Θεῶν ἀρωγὸν ἔχει· ποσὶ τοὺς δὲ εἰσὶ ὑποτάξοι,
Ἡ δὲ καραυνώσιν, Τιτάνας εἰς κρονίων Ζεῦς.
Τοὺς δὲ ἄρ' ὀψιμέδων ἄρτ' εἴσσι χωόμενος κῆρ·
Ἔδριν ἀγασσάμενος θυμολγία καὶ κακὰ ἔργα.
(Ὅτι θεὸς Βασιλῆας ἀγατοῦς ἦν· ἐπὶ γαίην.
Γῆς δ' οὖν θ' ἡλίου μέγα θάμβος ἐσείτατο ὄλεθρος
Γάλλων νῦν πελίστων, ὅθι πᾶς ἔσσι· εἰσορᾶειν περ
Αἰ μαλίστις λιδοῦσιν φόνον πλημμυρίδα γαίην.)

Ὡς προλογίζων εἶπον, ἡ ἀνὰ χεῖρας Ἐφημερίς διαρκεῖ ἐξάμηνον· ἀγνωστον δὲ ἂν ἐξηκολούθησεν ἡ ἐκδοσις καὶ μετὰ ταῦτα. Νὰ μὲν ὑπάρχει εἰδοποίησις τις λέγουσα· ὅτι «τὸ μέλλον ἐξάμηνον ἀρχίζει τὴν πρώτην τοῦ ἐρχομένου Ἰουλίου» (σελ. 450)· ἐπειδὴ ὁμως γίνεται λόγος ἐν αὐτῇ ὅτι οἱ συνδρομηταὶ παραπονοῦνται ὅτι δὲν λαμβάνουσιν ἐγκλίμως τὸ φύλλον, πλείστοι δὲ τῶν ἀπογόνων τῶν συνδρομητῶν τῶν Πουλίων, ὅπως ἀποφύγωσι τὴν ἀποτίσιν τῆς συνδρομῆς, προτείνουσι, σεβόμενοι βεβαίως τὴν παράδοσιν, τὰ αὐτὰ παράπονα, ὑποθέτω ὅτι διεκόπη ἡ ἐκδοσις δι' ἑλλειψιν χρημάτων.

Ὅπως δὴ ποτε, ἐνόμισα καθῆκον, εἰ καὶ κινδυνεύω νὰ κατηγορηθῶ ὅτι χεῖρ μῦρον ἐπὶ φακῇ, νὰ ἀναγράψω εἰς τὰς στήλας τῆς Πανδώρας τὴν ἐφημερίδα ἧτις, πρώτη ἐκδοθεῖσα ἐλληνιστὶ, κατέστησεν ἐποχὴν μεταξὺ τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων. Ἐκτοτε μέχρι τῆς σήμερον παρήλθον ὑπὲρ τὰ ἐβδομήκοντα ἔτη, ἐφ' ὧν πολλὴ ἀναντιρρήτως ἐγένετο πρόοδος κατὰ τε τὴν μάθησιν καὶ τὴν συγγραφὴν. Μελαγχολία τις ὁμως καταλαμβάνει τὸν καθ' ἡμᾶς συγγραφέα, ὅσκις βλέπων τὴν πρόοδον ταύτην, εἰς ἣν πρὸ παντὸς ἄλλου αὐτὸς συντελεῖ καταναλίσκων καὶ περιουσίαν καὶ ὑγείαν καὶ χρόνον, καὶ στρέφων τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ὠφελήσαντα μὲν ἀλλὰ λησμονηθέντα συγγράμματα, προαποκτᾷ τὴν βεβαιότητα ὅτι εἰς ἴσπιν τύχην θέλουσιν ὑποκύψει καὶ τὰ κοινωφελῆ αὐτοῦ ἔργα, μακάριον μόνον εἶποτε φιλόβιβλός τις, οἷός ἐστι Κ. Σ. Οἰκονόμος, συγκαταβῇ νὰ ἐνταφιάσῃ ὡς ἐν μαυσωλείῳ αὐτὰ, ὑπὸ τὴν βαθυκόμενα κόνιν σητοβρώτου βιβλιοθήκης.